

Hodnotenie trofejí

AKO SA VYVÍJALI METÓDY

Niekdajší magický význam, ktorý trofeje nadobudli v dôsledku svojho obetného, teda náboženského charakteru, bol umocnený tým, že človek chcel získať vysoko cenené vlastnosti ulovenej zveri (rýchlosť, vytrvalosť, nebojnosť či šikovnosť). Odtiaľ pramení nielen používanie amuletov z doby kamennej, ale i trofejí v podobe srsti či peria (kamzíka, diviaka, jeleňa, tetra, sluky a kačice divej) zastoknutých za klobúkom. Do tohto obdobia siahajú aj začiatky nosenia šperkov. Očný zub jeleňa bol napríklad obľúbenou ozdobou už v staršej dobe kamennej.

Až do začiatku stredoveku bolo v Európe zvykom prinášať bohom obetné dary v podobe trofejí. Neskôr, v období klasicizmu, sa chrám bohyně lovu zdobil parohami. Tak ako si Germáni vo svojich táboroch vešali lebky divokých koní, pratur a bizónov, ktoré slúžili ako obetné dary, africkí domorodí lovcia ešte aj dnes vystavujú lebky byvola kaferského.

Rozšírenie kresťanstva a jeho upevnenie v ranom stredoveku znamenalo v Nemecku koniec uctievania trofejí. Parohy a parožia sa opäť dostali do popredia až v novoveku, v období renesancie a baroka, keď znova ožil záujem o prírodné vedy. Vtedy nastal ďalší kult trofejí.

Na začiatku však bolo hlavnou hybnou silou zbieranie výnimočností, medzi nimi abnormít. Ani v prvých rokoch minulého storočia mnohí poľovníci nepovažovali obyčajné trofeje za hodné pozornosti. Až na jeho konci sa stalo všeobecným zvykom napríklad vystavovanie srnčieho parožia či diviачích klov. Tak ako sa opätovne začalo rozmáhať zbieranie trofejí, rástli aj snahy o ich oceňovanie. Parohy sa spočiatku porovnávali podľa počtu vetiev a objemu, ale často sa hodnotili len na základe jednoduchej obhliadky. Keďže ešte neexistovali jednotné, všeobecne platné metódy, pri posudzovaní trofejí sa vychádzalo z väčšiny hlasov hodnotiacej komisie. V dôsledku čoraz častejších rozporov sa však tento spôsob nedal použiť na prípravu jednotných hodnotiteľských metód. V roku 1910 na prvej medzinárodnej poľovníckej výstave vo Viedni sa využitie jednotného systému stalo nevyhnutným.

Na európskom kontinente sa záujem poľovníkov upriamoval najmä na jelene a srnce. Je preto pochopiteľné, že prvé metódy vznikli práve na hodnotenie parohov a pa-

rožia týchto dvoch druhov. Na viedenskej poľovníckej výstave sa merali dĺžka a objem parohov. Systém, ktorý sa zakladal na týchto hodnotách, zostavil ako prvý gróf Meran a týkal sa jeleních parohov. Neskôr ho rozvinuli Nadler, Siman a Dyk. V roku 1930 na druhej medzinárodnej poľovníckej výstave sa už dalo pokojne vychádzať zo skúseností z viedenskej výstavy. Metóda hodnotenia jeleních parohov, ktorú vypracovali Nadler, Siman a Dyk, bola všeobecne prijatá. Bieger a Bubeska pripravili jednotný hodnotiaci systém na posudzovanie srnčích parožkov. Nadlerova metóda bola základom na hodnotenie trofejí až do berlínskej výstavy v roku 1937. V Anglicku už na konci 19. storočia Rowland Ward vypracoval metódu merania nielen pre európsku zver, ale aj pre zver žijúcu mimo starého kontinentu. V tomto systéme mali prednosť mimoeurópske trofeje. Bolo to spôsobené tým, že poľovnícke územia vtedajšieho britského koloniálneho impéria boli pre anglických lovcov oveľa dostupnejšie ako európske. Aj preto väčšina poľovníkov, ktorí mali tú česť uloviť väčšinu afrických a ázijských rekordných trofejí, vyšla z ich radov.

Do rúk Rowlanda Warda, londýnskeho preparátora, sa už niekoľko desaťročí dostávalo množstvo trofejí. Každú jednu presne odmeral a zhotovil z nej fotografické zábery. Zozbierané údaje predstavil verejnosti v roku 1892 vo svojej knihe. V kruhu poľovníkov a zoológov sa jeho publikácia o trofejach stala pojmom. O výborných jeleních a srnčích parožkoch sa v nej však zmiňoval iba útržkovito, keďže ich nepoznal a nebola mu známa ani metóda ich hodnotenia. Inštrukcie na vykonanie meraní boli jednoduché. Bolo potrebné odmerať dĺžku parohov, parožia a klov, v prípade väčších dravcov aj dĺžku kože.

Aj keď v upravenej podobe, no systém Rowlanda Warda platí až dodnes, a to predovšetkým vo Veľkej Británii. V poradí 19. zväzok diela z roku 1984 (*Rowland Ward's African Records of Big Game*) obsahoval len údaje týkajúce sa africkej zveri. Americký Boone and Crockett Club v roku 1932 vydal dielo Prentissa N. Graya *Records of North American Big Game*. Bol to prvý pokus o účelné označovanie veľkej zveri na americkom kontinente a o to, aby sa hodnotila vhodnými technikami merania. V roku 1935 Clark tento systém doplnil a v roku 1939 ho Fitz zrevidoval. Jeden z výborov klubu Boone and Crockett z neho v roku 1949 vyvinul matematicky presný spôsob meraní. Systém bol vhodný na posudzovanie každej severoamerickej zveri, z ktorej bolo možné získať nejakú

Alces alces gigas na maľbe Jamesa Gurneyho

Kostra Alces alces gigas

trofej, a vyšiel v ďalších vydaniach *Records of North American Big Game* v rokoch 1952 a 1958.

Úsilie CIC

Vývoj smerujúci k bodovému hodnoteniu trofejí platnému v súčasnosti bol pomalý aj na európskom kontinente. Vytvorenie jednotného systému, ktorý by sa mohol využiť na všetku európsku kožuštinovú divú zver, si vyžadovalo spoluprácu odborníkov v oblasti poľovníctva zo všetkých európskych krajín. Takáto príležitosť sa vyskytla vlastne len na jednotlivých zasadnutiach CIC, no tie sa konali iba každé 2 – 3 roky.

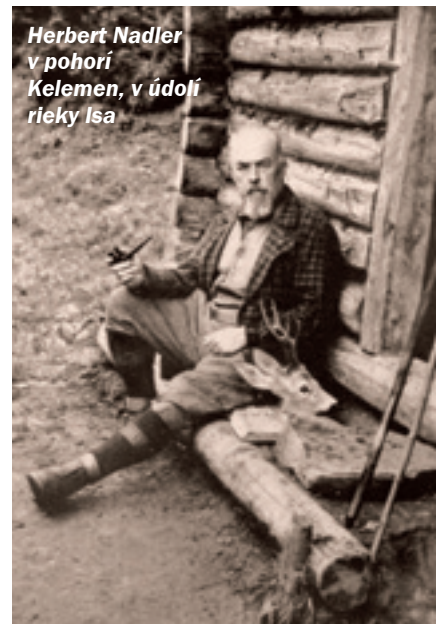
Vďaka CIC sa v roku 1934 v hojnom počte zhromaždili poľovníci, ktorí dobre poznali európsku zver, a tak sa mohli pustiť do vypracovania jednotlivých metód meraní. Vtedajší výbor, ktorý tvorili dvanásť predstaviteľov európskych krajín, sa zišiel na ďalšom zasadnutí CIC až o tri roky neskôr – 24. mája 1937 v Prahe. Na základe množstva zhromaždených údajov sa na tomto stretnutí zhodli na jednotnom systéme merania a hodnotenia trofejí všetkých európskych druhov. Jedinou výnimkou bol sob polárny, tu mali v úmysle vypracovať vhodnú metódu až pri ďalšej príležitosti.

Tzv. pražskú metódu (okrem jeleňa lesného) sa podarilo úspešne uplatniť na berlínskej medzinárodnej poľovníckej výstave, ktorá sa konala v novembri 1937. Herbert Nadler dovtedy pripravil finálnu verziu hodnotiteľskej

Maľba Emmanuela Bennera z roku 1882

Herbert Nadler v pohorí Kelemen, v údolí rieky Isa

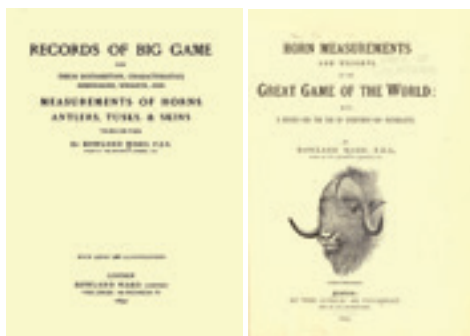

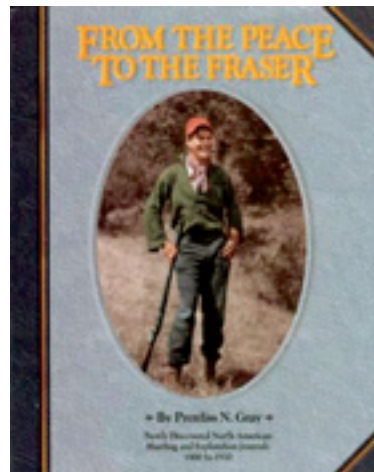
Rowland Ward, vydavateľ známych kníh rekordov

metódy aplikovateľnú na jelenie parohy, avšak na výstave sa nepoužila. V porovnaní s technikami vypracovanými pre európske druhy, spôsoby hodnotenia mimoeurópskych trofejí (okrem severoamerických) sa už nejavili ako vhodné. Preto sa v roku 1937 musela uplatniť metóda Rowlanda Warda.

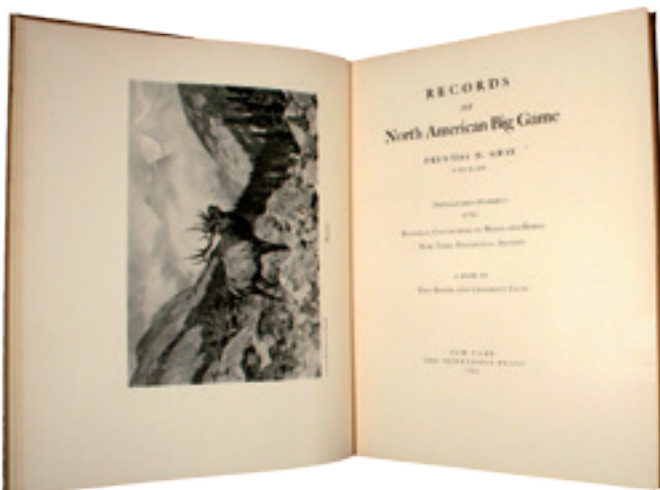
Druhá svetová vojna prerušila úsilie CIC, takže sa nepodarilo ďalej zlepšovať metódy hodnotenia trofejí. Až v roku 1952 bolo možné uskutočniť ďalšie medzinárodné zasadnutie. Konalo sa v Madride. V porovnaní s predchádzajúcimi schôdzkami bola hlavnou témou problematika ochrany prírody a poľovníctva v spolupráci s IUCN. Prijaté rozhodnutia bolo nevyhnutné, pretože v dôsledku vojnových udalostí značne poklesol stav európskej zveri. Účastníci sa zhodli aj na tom, že ďalšiu medzinárodnú poľovnícku výstavu usporiadajú v roku 1954.

Obálka prvej knihy trofejí Rowlanda Warda, 1892

Publikáciu Prentissa N. Graya vydal Boone and Crockett Club.

Vnútrotná titulná strana knihy Prentissa N. Graya s maľbou Carla Rungia, 1932

Jej zorganizovanie zverili Spolkovej republike Nemecko a dohodli sa, že okrem vystavenia trofejí sa budú zaoberať aj otázkami všeobecnej ochrany prírody, spoliehajúc sa na spoluprácu poľovníkov a odborníkov všetkých krajín. Objavili sa aj nové problémy v súvislosti s hodnotením trofejí rôznych druhov. Pražská metóda z roku 1937 bola teda v Madride prepracovaná a odvtedy sa využíva pri európskej i africkej veľkej zveri. Účastníci poukázali aj na potrebu vydať katalóg trofejí, ktorý by zahŕňal všetky druhy zveri z celého sveta, pričom by v ňom dostali priateľ i metódy merania a hodnotenia trofejí. Po tomto zasadnutí CIC nasledovala medzinárodná výstava poľovníctva a športového rybolovu v roku 1954 v Düsseldorfe. Nové metódy

Leták vydavateľa o Grayovej knihe, 1932

sa znova osvedčili. Boli potrebné iba malé, nepodstatné zmeny. A tak európskeho muflóna hodnotili na základe pražskej metódy z roku 1937. Nové odporúčania boli predstreté v súvislosti s parohami soba polárneho. Čoraz viacerí, hlavne z Nemecka a Rakúska, sa prihovárali

Logo CIC

Maxime Ducrocq,
spoluzakladateľ
a prvý prezident CIC

Gróf Lajos Károlyi, jeden z otcov myšlienky vzniku CIC

za to, aby sa znova začala používať metóda podľa Nadlera, najmä čo sa týka hodnotenia koruny. Rozhodnutie však nepadlo.

Na zasadnutí v Kodani, ktoré sa uskutočnilo v júni 1955, nastali menšie zmeny. Vznikla dohoda týkajúca sa hodnotenia trofejí soba polárneho, podľa ktorej sa na medzinárodných výstavách bude využívať metóda prijatá CIC v Madride v roku 1952. Na výstavách, ktoré sa konali na národnej úrovni, však stále povoľovali metódu podľa Nadlera.

Jednotný systém

V prípade európskych trofejí sa treba vyvarovať toho, aby sa určovala hmotnosť či sa odoberali rozmery trofejí čerstvého úlovku, keďže po uplynutí určitého času sa parohy či parožie značne scvrkávajú. V tejto sú-

Trofej ovce Dallovej (Boone and Crockett Club)

David Crockett. Aj po ňom bol pomenovaný Boone and Crockett Club.

vislosti Boone and Crockett Club nariaďuje, že oficiálne merania sa môžu vykonať až po uplynutí najmenej 60 dní od ulovenia zvierat. Pri oficiálnom hodnotení trofeje je nevyhnutne potrebné uviesť miesto a čas ulovenia zveri, ako aj meno lovca.

Po valnom zhromaždení v Kodani v roku 1955 rozvinuli metódy, ktoré vypracovali pre ázijské a juhoamerické jelene. Ako základ poslúžili dovedy jestvujúce spôsoby. Pomoc pri vyznačovaní bodov, v ktorých sa majú odoberať rozmery výnimočných a rôznorodých parohov juhoamerických jeleňov, poskytnúť bohatá mníchovská zbierka Zoologische Sammlung des Bayerischen Staates. Vďaka týmto materiálom sa podarilo skvalitniť hodnotiteľský systém vzťahujúci sa na rozličné európske, africké i ázijské druhy zveri, ktorý v Düsseldorfe nebol ešte v mnohých ohľadoch úplne dokončený. Dielo Theodora Haltenortha a Wernera Trenseho vyšlo pod názvom *Das Großwild der Erde und seine Trophäen* (Veľká zver sveta a jej trofeje) v roku 1956 v Bonne.

Ako základ použili najčastejšie lovené druhy, ktorých parohy, parožie, kly alebo lebky poľovníci považujú za trofeje. A tak sa mačka divá a líška uvádzajú iba v súvislosti s Európou. Pri tvorbe nových metód aplikovateľných na krokodíly brali ako smerodajné smernice pre lebky šeliem predpísané klubom Boone and Crockett. To isté sa vzťahuje aj na tulene alebo iné jedince, pri ktorých sa za trofej môže považovať lebka. V dôsledku zmien, ktorým je vystavená koža šeliem počas preparácie, nie je možné presne a jednoznačne vyznačiť body, v ktorých by sa rozmery odoberali, a tak nie je možné určiť ich dĺžku. Rozmery lebky sú postačujúce na to, aby sa nimi vyjadrili rozdiely vo veľkosti ulovených zvierat. Základy kompletného medzinárodného systému predostreli na budapeštianskej poľov-

nickej výstave v roku 1971. Vytvorenie jednotného systému však trvalo až do roku 1977. Metódy vzťahujúce sa na všetky nové africké a ázijské trofeje veľkej zveri vypracoval George Kenneth Whitehead.

Centimetre aj inche

Napokon v roku 1980 CIC vydala v troch jazykoch katalóg s hodnotením trofejí pod názvom Poľovnícke trofeje sveta (*The Game-trophies of the World*) známy aj ako Červená kniha (*Red Book*). Katalóg opisuje metódy hodnotenia, miesta, v ktorých sa odoberajú rozmery, a ponúka potrebné vysvetlenia. Časť týkajúca sa trofejí severoamerických druhov bola pripravená na základe systému Boone and Crockett Clubu. Pod záštitou CIC vyšla aj Modrá kniha (*Blue Book*) s kategóriami medailí pre trofeje divjej zveri na celom svete. Všetky merania sa podľa CIC robia oceľovým pásmom alebo posuvným meradlom. Merania sa uskutočňujú v centimetroch s presnosťou na 0,1 centimetra, v milimetroch s presnosťou na 0,1 milimetra a v kilogramoch s presnosťou na

Poľovnícky sprievodca Novým Zélandom

Kniha o britskom rekordnom jeleňom paroži

1 gram. Spočítavajú sa alebo sa odpočítavajú iba celé body (1,0) alebo pol bodu (0,5). Jednoznačne je možné odmerať len tie časti, ktoré sú súčasťou trofeje, to znamená, že pri odlomených častiach sa trofej meria iba po miesto, kde k odlomeniu došlo. Za poškodenia či lomy utržené počas zápasov sa nezráža. Podľa CIC výskyt abnormít znemožňuje oficiálne hodnotenie trofeje.

Hodnotenie trofeje ostáva platné dovtedy, kým sa príslušná metóda nezmení a kým sa v súlade s ňou trofej znova neohodnotí. Vtedy je za novou bodovou hodnotou potrebné uviesť aj predchádzajúcu spolu s časom a miestom hodnotenia. Ak sa dá jedna hodnotiacia metóda uplatniť na viac ako jeden druh alebo

G. Kenneth Whitehead rozvinul metódy hodnotenia trofejí africkej a ázijskej veľkej zveri.

Dielo Theodora Haltenortha Veľká zver sveta a jej trofeje vyšlo v roku 1956.

Tabuľka na hodnotenie, Boone and Crockett Club

Tabuľka na hodnotenie, CIC

Tabuľka na hodnotenie podľa Douglasa

Oficiálny odznak hodnotiteľov SCI

Logo a emblém SCI

poddruhy, ako napríklad pri africkej a ázijskej veľkej zveri, je dôležité uviesť aj druh a/alebo poddruh.

V systéme klubu Boone and Crockett sa všetky merania parohov a parožia robia oceľovým pásmom s presnosťou na 1/8 inchu (0,317 cm), pri lebkách posuvným meradlom s presnosťou na 1/16 inchu (0,158 cm). Trofej sa môže hodnotiť až po uplynutí 60 dní od ulovenia zveri, pri meraní je potrebné priložiť fotografiu z čelného a bočného pohľadu. Vzhľad a tvar trofeje sa považujú za doplnujúci údaj, a preto sa pri bodovaní nezohľadňujú.

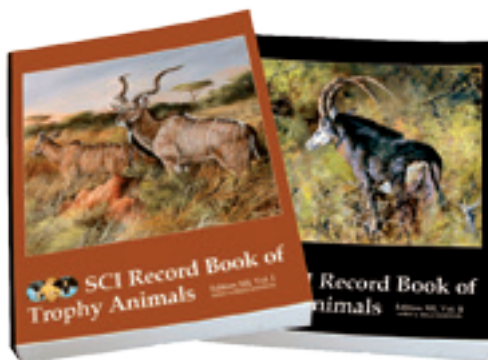
Lebka sa môže merať až po úplnom odstránení najmenších zvyškov mäsa, blán či chrupavky.

Ak sa pri meraní dĺžky mení smer línie, treba meranie prerušiť, miesto označiť a odtiaľ pokračovať ďalej v novom smere.

Na ul'ahčenie sčítavania sa zlomky zapisujú v podobe osmín. Rozmery uvedené v palcoch (v inchoch) sa na centimetre prepo-

C. J. McElroy, zakladateľ medzinárodnej organizácie Safari Club International

Kniha rekordov SCI

čítavajú tak, že sa príslušný rozmer vynásobí koeficientom 2,54.

Rozdiely

Safari Club International (SCI) v USA vypracoval taký systém hodnotenia trofejí veľkej zveri, ktorý sa môže uplatniť na každú veľkú zver na svete. Je jednoduchý a dobre odzrkadľuje kvalitu

trofeje. V niekoľkých zásadných detailoch sa odchyľuje od starších metód, ako napríklad metódy podľa Rowlanda Warda vzťahujúcej sa na Afriku, podľa CIC na Európu a Boone and Crockett Clubu na Severnú Ameriku, ako aj Douglasovej metódy vzťahujúcej sa na Nový Zéland, Austráliu a Papuu-Novú Guineu.

Rowland Ward väčšinu trofejí zoraďuje podľa najdlhšej vetvy. Metódy CIC, Boone and Crockett Clubu a Douglasa trestajú za chýbajúcu symetriu a veľký dôraz kladú na rozpätie parohov. Douglasova metóda pri bodovaní dokonca zohľadňuje dva rozmery rozpätia. Hodnotenie podľa CIC je komplikované a pri zveri pochádzajúcej z rôznych kútov sveta uplatňuje rozličné metódy. Boduje sa sfarbenie, „krása“ aj hmotnosť trofeje. Metódu všeobecne použiteľnú na celom svete však nevyužíva ani jeden zo spomenutých systémov.

Bodovací systém podľa SCI hodnotí na základe rovnakých princípov všetky podobné trofeje bez ohľadu na to, z ktorého kúta sveta pochádzajú. Čím skôr sa rozmery odoberú, tým viac budú zodpovedať skutočným rozmerom zvierat a zaživa, čiže

Tabuľka na hodnotenie, SCI

Meracie pásmo SCI

aj body budú smerodajnejšie. Metóda SCI hodnotí vyspelosť parohov alebo parožia z každého hľadiska. Tento systém netrešťa za nepravidelnosť. Rozpätie, sfarbenie a „krása“ nie sú oceňované bodmi. Systém SCI nepredpisuje lehotu 60 dní potrebnú na vyschnutie trofeje. Obvod kmeňov parohov sa meria pozdĺž ochlpenia, tam, kde sú najdlhšie, a nie kolmo na pozdĺžnu os. Špirálovito stočené rohy sa merajú pozdĺž špirálovitej línie, nie na vonkajšej strane či na bokoch rohov. Rohy byvola a pakoni sa merajú pozdĺž vonkajšieho, a nie kratšieho vnútorného zakrivenia. Odobraté rozmery sa zadávajú v inchoch (1 inch = 2,54 cm). Minimálna bodová hodnota, ktorú treba dosiahnuť, aby bola trofej zaradená do zoznamu rekordných, je prijateľná: bola nastavená dosť vysoko na to, aby sa na ňu dostala iba dobrá trofej, no dosť nízko, aby bola dosiahnuteľná aj v dnešných poľovníckych možnostiach.

Oproti tomu minimálnu bodovú hodnotu stanovenú hodnotiteľským systémom podľa klubu Boone and Crockett okrem výnimiek – dosiahnu iba tí najšťastlivejší poľovníci.

Safari Club pri akceptovaní poskytnutých údajov stavia na dôvere. Nie je potrebný svedok, písomné vyjadrenie či notárske

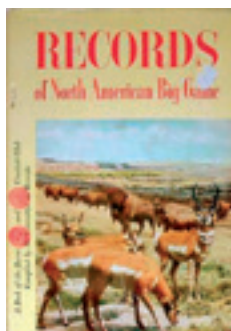
Emblém klubu Boone and Crockett

Emblém klubu Pope and Young

Theodore Roosevelt, zakladateľ klubu Boone and Crockett, 1886

Kniha rekordov klubu Boone and Crockett, 1952

Kniha rekordov klubu Boone and Crockett, 1980 - 1982

potvrdenie. Kým sa nepresvedčia o opaku, predpokladajú, že ich členovia sú čestní športovci, ktorí pociťujú aj osobnú zodpovednosť za to, aby kniha trofejí Safari Clubu bola nenapadnuteľná a poskytnuté údaje bezpodmienečne pravdivé. Bodovací systém podľa SCI vyšiel v roku 1977.

Registre z celého sveta

Asi najstarší register trofejí sa datuje do 16. storočia, keď anglická kráľovná Alžbeta požiadala úradníkov žijúcich v kolóniách, aby domov zaslali parohy, kožu či iné trofeje dovtedy nepoznaných zvieracích druhov. Počas nasledujúcich troch storočí sa tak do Európy dostali nemalé zbierky. Medzi registrované zbierky trofejí patria aj kožušiny, parohy a parožia, ktoré boli zaslané na podnet spoločnosti Hudson Bay Company.

Písomný zoznam trofejí neexistoval až do roku 1892, keď Rowland Ward vydal katalóg pod názvom *Rozmery a váha parohov veľkej zveri sveta (Horn Measurements and Weights of the Great Game Animals of the World)*. Ďalšie vydania premenovali na *Rekordy veľkej zveri (Records of Big Game)*.

Hoci v Indii sa začalo poľovať oveľa skôr ako v Afrike, neexistuje zoznam trofejí, ktorý by vznikol skôr ako Wardov register. Príčinou bolo pravdepodobne to, že

kým v Indii si vojaci vo vojenskej službe poľovačkou krátili čas či „lovili mäso“, v Afrike sa pre Angličanov stala poľovačka športom.

Okrem knihy Rowlanda Warda vyšlo na konci 19. storočia a počas prvého desaťročia 20. storočia značné množstvo publikácií o trofejach, ale ani jedna z nich nebola obzvlášť významná. Kalkatské Indické múzeum vydalo pekný katalóg trofejí a parožia ázijskej veľkej zveri s obrázkami aj rozmermi. Mnohé z nich sa však nedostali do registra Rowlanda Warda. Vo výbornom štvorzväzkovom diele *The Gun at Home and Abroad* (vydanom v rokoch 1912 a 1915) nájdeme aj trofeje veľkej zveri vrátane registra rekordných európskych trofejí od roku 1850. Táto kniha je jedným z najstarších tlačenných katalógov trofejí.

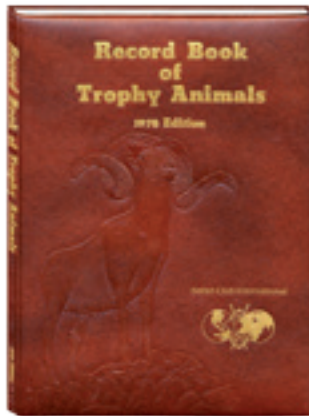
Kniha H. F. Wallacea Parohy britských jeleňov (*British Deer Heads*) vyšla krátko pred prelomom 19. a 20. storočia. Pokúsila sa o zobrazenie rekordných parohov, obsahovala množstvo ilustrácií a rozmerov. Približne v rovnakom čase vznikala publikácia Johna Guillea Millaisa *Britské jelene a ich parohy (British Deer and Their Horns)*. Nešlo vyslovene o register trofejí, ale autor sa pokúsil objasniť priebeh vývoja parohov a obsažne sa zaoberal aj samotnými zvieratami.

Maharadža z Cooch Behar vydal knihu o 37 rokoch poľovania v Cooch Behar, v ktorej uviedol aj rozmery najväčších zvierat ulovených jeho hosťami za dané obdobie. Najjedinečnejším registrom trofejí, ktorý vznikol v tomto období, bolo dielo *Rekordy klubu Meerut Tent (Meerut Tent Club Records)*. Robert Baden-Powell, ktorý založil skautské hnutie, miloval poľovačky a jeho klub vydal v roku 1899 knihu o trofejach. Nákresy v nej chýbali, no písaného slova bolo hojne. Katalóg trofejí obsahoval údaje iba z malého

ho územia, kde boli trofeje ulovené. Z tohto hľadiska sa líši od všetkých ostatných. Druhé vydanie sa naplánovalo na rok 1905, ale neexistuje žiaden dôkaz o tom, že by kniha skutočne vyšla. V roku 1907 Američan William Temple Hornaday vyvinul veľké úsilie v záujme zostavenia medzinárodnej zbierky parohov a parožia. Poľovníkov pobádal do zbierania rekordných trofejí, no napriek tomu si uvedomoval, že zvýšený lov trofejí je z hľadiska poľovníctva nepriaznivý, keďže jednostranne selektuje zver.

Rowland Ward v roku 1935 pozastavil vydávanie katalógu o ázijských a severoamerických trofejach a jeho činnosť sa obmedzovala iba na Afriku.

V roku 1932 však Boone and Crockett Club vydal katalóg Trofeje severoamerickej veľkej zveri v počte iba päťsto výtlačkov. Málokto vie, že James Lippitt Clark (1833 – 1969), známy sochár, preparátor, poľovník a cestovateľ, zamestnanec Amerického prírodovedného múzea v New Yorku, zorganizoval výstavu trofejí veľkej zveri už v roku 1924, publikoval z nej vyplývajúce závery a predstavil fotografie a rozmery najkrajších trofejí severoamerickej veľkej zveri. Clark pracoval aj vo Field múzeu,

Prvé vydanie katalógu trofejí veľkej zveri SCI (kniha rekordov), 1978

kde sa majstrovstvu preparácie zveri priučil od Carla Akeleyho. Počas svojich ciest, poľovačiek a návštev rozličných zoologických záhrad sveta dôkladne pozoroval zvieratá a pripravil ich náčrty. To všetko prispelo k tomu, že preparované zvieratá zobrazoval verne v ich prirodzenom prostredí. Sochy zvierat, ktoré vytvoril z bronzu, svedčia o jeho zoologickej precízności.

Boone and Crockett Club, ktorý založil v roku 1887 Theodore Roosevelt, vydal v roku 1934 malú brožúrku o rôznych druhoch severoamerickej veľkej zveri, ale v obmedzenom množstve. Až do roku 1939 nevyšiel ani jeden register s väčším množstvom výtlačkov, avšak potom klub vydal svoj katalóg viackrát za sebou. Bro-

žúrka obsahujúca materiály z výstav začala vychádzať častejšie.

Ázijská zver

Sú známe tri zdroje údajov o trofejach ázijskej veľkej zveri a ich rozmeroch. Prvým je

Aj Baden-Powell, zakladateľ skautského hnutia, vydal knihu o trofejach.

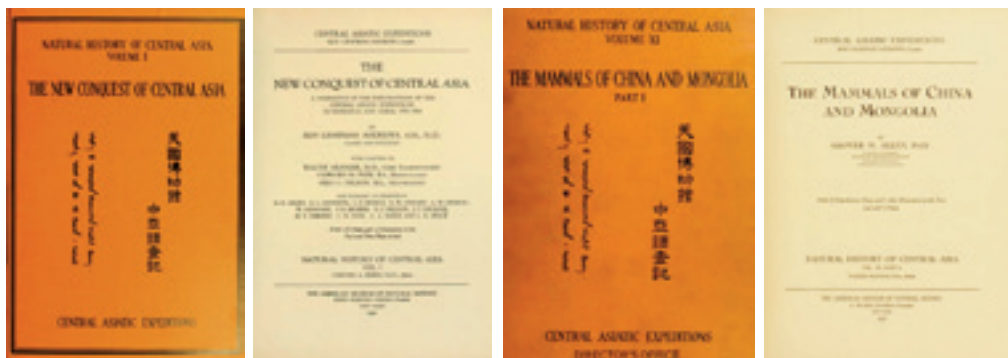

Tabuľka na hodnotenie, Pope and Young Club

BOONE AND CROCKETT CLUB		Pope & Young Club	
MOUNTAIN AND COYOTE BEER			
MOUNTAIN BEER		COYOTE BEER	
1. Name of Club	2. Name of Club	3. Name of Club	4. Name of Club
5. Name of Club	6. Name of Club	7. Name of Club	8. Name of Club
9. Name of Club	10. Name of Club	11. Name of Club	12. Name of Club
13. Name of Club	14. Name of Club	15. Name of Club	16. Name of Club
17. Name of Club	18. Name of Club	19. Name of Club	20. Name of Club
21. Name of Club	22. Name of Club	23. Name of Club	24. Name of Club
25. Name of Club	26. Name of Club	27. Name of Club	28. Name of Club
29. Name of Club	30. Name of Club	31. Name of Club	32. Name of Club
33. Name of Club	34. Name of Club	35. Name of Club	36. Name of Club
37. Name of Club	38. Name of Club	39. Name of Club	40. Name of Club
41. Name of Club	42. Name of Club	43. Name of Club	44. Name of Club
45. Name of Club	46. Name of Club	47. Name of Club	48. Name of Club
49. Name of Club	50. Name of Club	51. Name of Club	52. Name of Club
53. Name of Club	54. Name of Club	55. Name of Club	56. Name of Club
57. Name of Club	58. Name of Club	59. Name of Club	60. Name of Club
61. Name of Club	62. Name of Club	63. Name of Club	64. Name of Club
65. Name of Club	66. Name of Club	67. Name of Club	68. Name of Club
69. Name of Club	70. Name of Club	71. Name of Club	72. Name of Club
73. Name of Club	74. Name of Club	75. Name of Club	76. Name of Club
77. Name of Club	78. Name of Club	79. Name of Club	80. Name of Club
81. Name of Club	82. Name of Club	83. Name of Club	84. Name of Club
85. Name of Club	86. Name of Club	87. Name of Club	88. Name of Club
89. Name of Club	90. Name of Club	91. Name of Club	92. Name of Club
93. Name of Club	94. Name of Club	95. Name of Club	96. Name of Club
97. Name of Club	98. Name of Club	99. Name of Club	100. Name of Club

Roy Chapman Andrews v Mongolsku, 1928

séria pod názvom *Natural History of Central Asia* (Prírodopis Strednej Ázie) vydaná Americkým prírodovedným múzeom v troch zväzkoch. Roy Chapman Andrews vo zväzku s názvom *The New Conquest of Central Asia* (1932) ponúka prehľad deväťročnej bádateľskej práce (1921 – 1930). V dôsledku týchto poľovačiek sa do USA prvýkrát dostalo väčšie množstvo trofejí ázijskej veľkej zveri. Druhá dvojzväzková časť, dielo Glovera Morrilla Allena *The Mammals of China and Mongolia* (1938 – 1940), sa podobným spôsobom podrobne zaoberá pôvodom trofejí a ich rozmermi.

Druhým zdrojom informácií o ázijskej veľkej zveri je pravdepodobne kniha vydaná v roku 1953 sovietskou vládou pod názvom *Atlas of Game Animals*. Kniha je napísaná v ruštine a je ilustrovaná. Register trofejí tvorí iba malú časť tohto diela. Väzba publikácie sa takmer úplne zhoduje s väzbou katalógu o trofejach z dielne Safari Club International.

Nakoniec spomeňme nie veľmi hodnotné dielo Archibalda Harrisona z roku 1933 pod názvom *IndoChina: A Sportsman's Opportunity*, v ktorom sa nachádzajú pasáže opisujúce rekordné trofeje početných živočíšnych druhov. Poskytuje aj informá-

Publikácie Amerického prírodovedného múzea

cie o tom, kde sa k takýmto trofejam môžete dostať.

A tak od roku 1935 do roku 1978 existovali vedľa seba dve série katalógov o trofejach: katalóg Rowlanda Warda (o Afrike) a katalóg Boone and Crockett Clubu (o Severnej Amerike). O skupinách menších druhov zveri vyšli aj iné početné registre trofejí.

Iné katalógy

V roku 1961 vydal mexický poľovník D. Sada knihu *Animales y Trofeos de Caza Mayor*. Distribuovala sa súkromne, obsahuje tabuľky Boone and Crockett Clubu, ilustrácie, registre trofejí a fotografie.

Kniha rekordov (*Record Book*), ktorú v roku 1971 vydal Alaska Big Game Trophy Club, sa dočkala iba jednej edície a je veľmi ťažko dostupná.

Dielo *Records of Arizona Trophies* z roku 1970 je dobrým zdrojom informácií o Arizone. To isté sa týka *Records of Exotics*, diela Thompsona Templa (1976). *Maine Antler, Skull and Trophy Club* (1979)

a *Utah's Biggest Bucks* sa môžu považovať za register trofejí, no sú cenné predovšetkým pre zberateľov.

Pope and Young Club založený v roku 1961 sa stal najdôležitejšou lukostreleckou organizáciou na ochranu zveri, ktorá vydala knihy o severoamerických trofejach veľkej zveri ulovenej lukom.

Organizácia Buckmasters Trophy Records, ktorá vznikla v roku 1994, pripravila osobitný bodovací systém pre hodnotenie trofejí pasrnca bieločvostého ulovených v USA a Kanade.

Nie register trofejí, ale úctyhodný pokus o vzkriesenie starého zdroja informácií, to je *Trophy Heads*, dielo Johna Moyera, známeho preparátora chicagského Field Museum, napísané v roku 1962. Kniha sa iba čiastočne venuje rozmerom, ale obsahuje fotografie rekordných trofejí, mapy lokalít výskytu spolu s označením miesta, kde boli zvieratá ulovené.

Do roku 1978 neexistoval register trofejí, ktorý by obsahoval informácie týkajúce sa hodnotenia či rozmerov všetkých trofejí veľkej zveri z celého sveta. Vtedy sa objavilo prvé vydanie katalógu trofejí SCI, po ktorom nasledovalo zopár ďalších. Séria obsahuje okrem údajov o trofejach aj poznatky o zveri a informácie o poľovníckych možnostiach v rôznych kútoch sveta.

Zostavil: dr. Zoltán Attila
Prevzaté z časopisu
Nimród Safari 3/2012

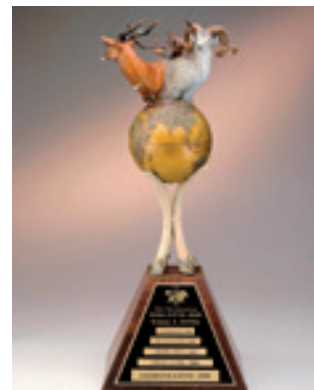
Tabuľka na hodnotenie podľa Buckmastersa

SCI – Cena s trofejami africkej zveri

SCI – Celosvetová cena s kozorožcom

SCI – Cena svetového poľovníka